

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.013.01.2017
P/17/016

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/016 - Wykorzystanie przez przedsiębiorców środków pomocowych na innowacje i prace badawczo-rozwojowe
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Piotr Graca, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/165/2017 z dnia 31 maja 2017 r. 2. Izabela Pilarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/18/2017 z dnia 13 czerwca 2017 r. <p style="text-align: right;">(dowód: akta kontroli str. 1-4)</p>
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, ul. Ligonja 46, 40 – 037 Katowice ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Saługa ² , Marszałek Województwa Śląskiego

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że udzielanie w okresie objętym kontrolą, tj. latach 2011-2016, przez Samorząd Województwa Śląskiego wsparcia finansowego przedsiębiorcom na wdrożenie innowacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013³ w ramach Działania 1.2. *Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP*⁴, Poddziałania 1.2.3. *Innowacje w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP* było komplementarne do działań ujętych w „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013”⁵ przyjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego. Przyjęta w 2003 r. RSI WSL nie precyzowała instrumentów bezpośredniego wsparcia finansowego przedsiębiorców na innowacyjne inwestycje, lecz zorientowana była głównie na otoczenie firm, w tym na działania promocyjno-informacyjne oraz kreowanie klimatu sprzyjającego innowacyjności w sektorze przedsiębiorców i jednostek badawczo-rozwojowych.

Celem ww. Poddziałania RPO WSL było wsparcie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, służące osiągnięciu przez ten sektor przewagi konkurencyjnej oraz wzrostowi zatrudnienia. W założeniu działania te wspierały także wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy.

Zdaniem NIK, założone w RPO WSL cele i działania interwencji skierowanej do przedsiębiorców w ramach Poddziałania 1.2.3., uzupełniały się z celami określonymi w RSI WSL, przy czym żaden z priorytetów i działań *Programu*

¹ Zwany dalej „Urzędem”.

² W okresie objętym kontrolą Marszałkami Województwa Śląskiego byli także: Adam Matusiewicz od 2 grudnia 2010 r. do 21 stycznia 2013 r. oraz Mirosław Sekuła od 21 stycznia 2013 r. do 1 grudnia 2014 r.

³ Przyjętego 28 sierpnia 2007 r. przez Zarząd Województwa - zwanego dalej „RPO WSL”. Ponadto Samorząd Województwa Śląskiego udzielał wsparcia finansowego w ramach RPO 2014-2020, które nie było przedmiotem niniejszej kontroli.

⁴ Małe, średnie przedsiębiorstwa.

⁵ Przyjętą uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 sierpnia 2003 r. - zwaną dalej „RSI WSL”.

Wykonawczego 2009-2013 dla RSI nie odwoływał do szczegółowego celu RSI WSL odnoszącego się do systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP, jak również do źródeł finansowania tej działalności w ramach ówczesnie funkcjonującego RPO WSL (Działania 1.2., Poddziałania 1.2.3).

Istotne zadania związane ze wsparciem innowacyjności skierowanym do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw wykonywała samorządowa jednostka organizacyjna - Śląskie Centrum Przedsiębiorczości w Chorzowie⁶, która sprawowała nadzór nad realizacją umów o dofinansowanie przedsiębiorców, w tym nad wykorzystaniem przez nich środków publicznych.

Wydatki poniesione na realizację przez przedsiębiorców 486 projektów innowacyjnych wyniosły wg stanu na 31 marca 2017 r. ogółem 227.975,1 tys. zł, z tego 193.778,8 tys. zł z budżetu UE oraz 34.196,3 tys. zł z budżetu krajowego, co stanowiło 92% łącznej zaplanowanej kwoty wsparcia.

Efektami wykorzystania środków na realizację Poddziałania 1.2.3 było wsparcie 486 (tj. 65,9% zakładanej liczby) innowacyjnych projektów inwestycyjnych zrealizowanych przez 426 (tj. 76,3% zakładanej liczby) przedsiębiorców objętych wsparciem w zakresie innowacji, co wynikało m. in. ze zrealizowania mniejszej liczby projektów na wyższe wartości, a także z odrzucenia projektów niespełniających kryteriów wyboru oraz rezygnacji z realizacji części projektów przez wnioskodawców.

Realizowane w ramach ww. Poddziałania wsparcie działalności badawczo-rozwojowej (B+R) w przedsiębiorstwach prowadzących działalność innowacyjną stanowiło niewielką część interwencji - zrealizowano 7 projektów, co stanowiło 3,5% zakładanej liczby projektów. Było to spowodowane złożeniem nielicznych wniosków o dofinansowanie, z uwagi na wysokie potencjalne koszty realizacji ww. działalności przy jednoczesnych ograniczonych możliwościach pozyskania dofinansowania w odpowiedniej wysokości (nie więcej niż 240 tys. zł przy wydatkach kwalifikowalnych nieprzekraczających 400 tys. zł.)

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania w zakresie udzielania pomocy przedsiębiorcom ze środków publicznych na cele związane z wdrażaniem innowacji

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodność systemu uzyskiwania przez przedsiębiorców dofinansowania na wdrażanie innowacji ze strategią Województwa Śląskiego

„Regionalną Strategię Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003-2013” przyjął Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr II/11/2/2003 z 25 sierpnia 2003 r. Zgodnie z przyjętą w ww. dokumencie wizją: „Regionalna Strategia Innowacji wspiera rozwijanie przyjaznego klimatu dla innowacji w województwie śląskim (...)”⁷. W RSI WSL dla trzech obszarów strategicznych określono łącznie sześć celów strategicznych. Dla obszaru nazwanego „Zwiększenie udziału firm o wysokiej innowacyjności w ogólnej liczbie małych i średnich firm”, dotyczącego przedsiębiorców, tymi celami były:

- „Wzrost poziomu zaufania wśród firm poprzez polepszenie klimatu biznesu”, dla którego szczegółowymi celami operacyjnymi były: zwiększenie dostępności

⁶ Zwane dalej „Centrum”, będące Instytucją Pośredniczącą Drugiego Stopnia (IP2 RPO WSL).

⁷ „tak, aby kreatywność oraz synergia współpracy przy tworzeniu, ulepszaniu i wdrażaniu innowacji prowadziły do zwiększenia poziomu innowacyjności w środowisku gospodarczym i badawczo-rozwojowym wzmocniając konkurencyjność gospodarki województwa wobec innych regionów w Unii Europejskiej”.

MŚP do użytecznych informacji (wskaźnik produktu m.in.: utworzenie Regionalnego Systemu Informacji dla MŚP, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość/rodzaj podmiotów dostarczających informacje poprzez Regionalny System Informacji dla MŚP), uporządkowanie systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj instrumentów finansowych przeznaczonych na wspieranie działań innowacyjnych w MŚP, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość/rodzaj MŚP aplikujących o środki finansowe na innowacje), dostosowanie oferty szkoleniowo-doradczej w zakresie innowacji do potrzeb MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj akredytowanych instytucji wspierających działalność MŚP w zakresie innowacji, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość/rodzaj MŚP korzystających z usług szkoleniowo-doradczych), zwiększenie wpływu na otoczenie administracyjno-prawne i gospodarcze (wskaźnik produktu m.in.: utworzony regionalny system lobbingu na rzecz innowacji, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość/rodzaj pozytywnych efektów działań lobbingujących region);

- „Wspieranie doskonałości w MŚP”, dla którego szczegółowymi celami operacyjnymi były: wzmocnienie podejścia strategicznego w MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj działań promujących zarządzanie strategiczne w MŚP, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość przedstawicieli kadry zarządzającej MŚP uczestniczących w działaniach promujących zarządzanie strategiczne w MŚP), promowanie kultury innowacyjnej w MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj działań promujących, wspierających wymianę informacji, współpracę pomiędzy MŚP, wskaźnik rezultatu m.in.: ilość/rodzaj MŚP uczestniczących w działaniach promujących, wspierających wymianę informacji, współpracę pomiędzy przedsiębiorstwami), wspieranie efektywnego wykorzystania przez MŚP potencjału rynkowego na jednolitym rynku europejskim (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj działań informacyjnych o korzyściach i zagrożeniach dla MŚP wynikających z ich udziału w jednolitym rynku europejskim, wskaźnik rezultatu: m.in.: ilość/rodzaj MŚP uczestniczących w działaniach dotyczących korzyści i zagrożeń wynikających z ich udziału w jednolitym rynku europejskim), wspieranie wykorzystania technologii informatycznych (ICT) w MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj działań promujących wykorzystanie technologii informatycznych (ICT) w MŚP, wskaźnik rezultatu: m.in. ilość nowych MŚP dostarczających technologie informacyjne i związane z nimi usługi (on-line, e-handel, serwery wirtualne, usługi w modelu ASP itp.).

Dla obszaru strategicznego nazwanego *„Zapewnienie skutecznego Regionalnego Systemu Innowacji opartego na wzajemnym zaufaniu, kreatywności i doskonałości”* strategicznymi celami były:

- „Rozwój współpracy partnerskiej na rzecz innowacji”, z takimi szczegółowymi celami operacyjnymi jak: rozwijanie współpracy sektorowej z udziałem MŚP (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj sieci MŚP w poszczególnych sektorach, wskaźnik rezultatu m.in.: procent wzrostu poziomu innowacyjności w MŚP uczestniczących w sieciach), utworzenie elastycznej struktury sieciowej na rzecz innowacji (wskaźnik produktu m. in.: utworzenie Regionalnego Systemu Informacji województwa śląskiego, wskaźnik rezultatu: m.in.: procent podmiotów zaangażowanych w działania innowacyjne uczestniczących w Regionalnym Systemie Innowacji), wspieranie procesu przewidywania trendów rynkowych (wskaźnik produktu m.in.: ilość/rodzaj działań promujących proces foresight, wskaźnik rezultatu m.in. ilość/rodzaj ekspertów/instytucji zaangażowanych w tworzenie foresight);
- „Wspieranie powstawania nowych innowacyjnych produktów i firm”, z takimi szczegółowymi celami operacyjnymi jak: promowanie wzornictwa

i projektowania użytkowego (wskaźnik produktu: m.in. ilość/rodzaj działań promujących wśród MŚP, korzyści wynikające ze stosowania wzornictwa przemysłowego i projektowania użytkowego, wskaźnik rezultatu: m.in. ilość/rodzaj MŚP uczestniczących w działaniach promujących stosowanie wzornictwa przemysłowego i projektowania użytkowego), zwiększenie wykorzystania prawa własności przemysłowej (wskaźnik produktu: m.in.: ilość/rodzaj działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania prawa własności przemysłowej, wskaźnik rezultatu: m.in.: ilość/rodzaj nowych zgłoszeń patentowych), wspieranie kultury innowacyjnej w systemie edukacji (wskaźnik produktu: m.in. ilość/rodzaj programów nauczania dla szkół średnich oraz wyższych uczelni umożliwiających rozwój kultury innowacyjnej zaakceptowanych przez Kuratora Śląskiego i Regionalną Konferencję Rektorów Szkół Wyższych, wskaźnik rezultatu: m.in. ilość studentów (według kierunków) objętych programami nauczania umożliwiającymi rozwój kultury innowacyjnej), wspieranie powstawania innowacyjnych firm (wskaźnik produktu: m.in. ilość/rodzaj działań edukacyjnych i promocyjnych zachęcających studentów do tworzenia firm innowacyjnych, wskaźnik rezultatu: m.in. ilość/rodzaj nowych innowacyjnych MŚP utworzonych w parkach technologicznych i inkubatorach), ułatwienie transferu technologii (wskaźnik produktu: m. in. utworzona regionalna sieć ośrodków wspierania innowacji i transferu technologii, wskaźnik rezultatu: m. in. ilość/rodzaj dokonanych transferów technologii z ośrodków wspierania innowacji i transferu technologii do MŚP).

(akta kontroli, str. 352, 380)

Jednym z celów szczegółowych (operacyjnych) RSI WSL był cel 1.1.2. *Uporządkowanie systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP*, w opisie którego stwierdzono, że MŚP odczuwają problemy ze sfinansowaniem bezpośrednich inwestycji na zakup nowych urządzeń (linii produkcyjnych) oraz zapewnieniem środków na: atestację wyrobów, certyfikację, wyspecjalizowane usługi, korzystanie z wyspecjalizowanego sprzętu i aparatury jednostek B+R. Wskazano, że w województwie śląskim działają banki oferujące usługi dla MŚP, 14 instytucji parabankowych (typu fundusze poręczeniowe i pożyczkowe) oraz 3 fundusze inwestycyjne typu venture capital, jednakże z uwagi na wysokie ryzyko często odmawiają one finansowania inwestycji i przedsięwzięć innowacyjnych w MŚP. Stwierdzono także, że brak wizji dotyczącej regionalnego systemu finansowania działalności innowacyjnej może przyczynić się do osłabienia pozycji konkurencyjnej MŚP w stosunku do ich europejskich konkurentów. Zwrócono uwagę, że jednym ze źródeł finansowania działalności innowacyjnej mogą być również środki Unii Europejskiej w ramach Funduszy Strukturalnych (w formie dotacji inwestycyjnych, dofinansowania przedsięwzięć o charakterze szkoleniowo-doradczym, dofinansowania pracy badawczo-rozwojowej, itp.). W RSI WSL odnośnie celu 1.1.2. uznano za konieczne m.in. dostosowanie istniejących oraz rozwój nowych instrumentów finansowych tak, aby odpowiadały specyfice potrzeb MŚP dotyczących inwestycji na innowacje i rozwój.

W *Programie Wykonawczym 2005-2008 dla RSI* wskazany tam Priorytet nr 3 - *Utworzenie Regionalnego Systemu Finansowania rozwoju MŚP w zakresie innowacji* był zgodny z celem szczegółowym nr 1.1.2. RSI WSL. W priorytecie tym powtórzono zapisy odnoszące się do ww. celu oraz stwierdzono, że regionalny system finansowania rozwoju MŚP oparty będzie na instytucjach finansujących przedsięwzięcia średniego i wysokiego ryzyka, zapewniając instrumenty finansowe dopasowane do poszczególnych faz rozwoju firm oraz łatwy dostęp MŚP do informacji o możliwościach dofinansowania poprzez fundusze prywatne i publiczne,

w tym w ramach Funduszy Strukturalnych⁸. W Programie Wykonawczym 2009-2013 dla RSI⁹ żaden ze wskazanych tam priorytetów nie odwoływał się do zgodności z ustaleniami RSI WSL odnoszącymi się do jego celu szczegółowego nr 1.1.2., jak również nie odnosił się do udzielanego wsparcia finansowego MŚP na wdrożenie innowacji w ramach RPO WSL - Działania 1.2., Poddziałania 1.2.3.

(akta kontroli, str. 394-404)

W okresie objętym kontrolą (tj. w latach 2011-2016) samorząd wojewódzki udzielał wsparcia finansowego przedsiębiorcom na wdrożenie innowacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013, w którym, jako jeden z celów szczegółowych wskazano „Wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki opartej na wiedzy”, związany z priorytetem „Badania i rozwój technologiczny (B+R), innowacje i przedsiębiorczość”.

Jako uzasadnienie ww. celu szczegółowego wskazano m.in., że „Poprawa konkurencyjności we współczesnej gospodarce dokonuje się w dużej mierze poprzez wzrost innowacyjności, w tym zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, produktowych i organizacyjnych do przedsiębiorstw. Szczególne znaczenie dla konkurencyjności gospodarki ma możliwość opracowywania oraz przyjmowania nowych rozwiązań technologicznych w MŚP. Przedsiębiorstwa sektora MŚP w województwie śląskim zaliczane są do grupy o największej liczbie nowych produktów lub technologii wprowadzonych przez jedno przedsiębiorstwo. Jednocześnie mają największy udział innowacji procesowych (ponad 60%) w ogólnej liczbie innowacji w kraju. Jednak potencjał MŚP pozostaje nadal niewystarczający w stosunku do roli i zadań, jakie ma do spełnienia wobec trwającej w regionie restrukturyzacji. Konieczne jest, zatem wsparcie innowacyjności tego sektora. Dla rozwoju działalności innowacyjnej w województwie śląskim konieczne jest zbudowanie spójnego i silnego regionalnego systemu innowacji. Przeprowadzone badania wskazują jednak na brak sformalizowanych form kontaktów różnych potencjalnych uczestników procesu transferu technologii i innowacji w województwie śląskim oraz brak wiedzy poszczególnych partnerów rynku technologicznego o zasobach i możliwościach transferu technologii. Stąd wydaje się być koniecznym podjęcie inwestycji w infrastrukturę transferu technologii i innowacji, infrastrukturę regionalnych sieci w zakresie transferu technologii i innowacji oraz sieci poddostawców, a także w tworzenie klastrów o zasięgu regionalnym i lokalnym.”

W „Szczegółowym opisie priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013”¹⁰ odnośnie priorytetu „Badania i rozwój technologiczny (B+R), innowacje i przedsiębiorczość” (jednego z 10 priorytetów) stwierdzono m.in., że w ramach tego priorytetu wspierane będą działania w zakresie infrastruktury rozwoju gospodarczego, promocji inwestycyjnej oraz rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje bezpośrednie i doradztwo oraz transfer technologii i innowacji.

Interwencję związaną ze wsparciem innowacyjności u przedsiębiorców ujęto w ramach Działania 1.2. Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP, Poddziałania 1.2.3. Innowacje w mikroprzedsiębiorstwa i MŚP, którego celem było: „wsparcie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, służące osiągnięciu przez ten sektor

⁸ Co dotyczyło badań na rzecz MŚP, w tym współpracy z sektorem B+R; wdrożenia wyników badań w MŚP; atestacji wyrobów; certyfikacji; usług wyspecjalizowanych w zakresie innowacji. Ponadto w ramach systemu przewidywano usługi w zakresie opracowywania biznes planów, studiów wykonalności, wyceny technologii.

⁹ Przyjętym Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 21 grudnia 2010 r.

¹⁰ Zwanym dalej „Uszczegółowieniem RPO WSL” - dokumentem przygotowanym i zatwierdzonym przez Komitet Monitorujący RPO WSL z dnia 21 lutego 2008 r.

przewagi konkurencyjnej oraz wzrostowi zatrudnienia. W ramach poddziałania wspierana będzie działalność B+R w przedsiębiorstwach prowadzących działalność innowacyjną. Preferowane będą projekty w ramach obszarów specjalizacji technologicznych, zgodnych z listą kierunków rozwoju technologicznego województwa śląskiego do roku 2020, zdefiniowanych w »Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2003 – 2013«¹¹. Uzasadnieniem podjętych działań była chęć poprawy konkurencyjności polskiej gospodarki, poprzez wzmocnienie jej innowacyjności, w tym zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych i produktowych do przedsiębiorstw.

Plan finansowy na lata 2007-2013 dla ww. priorytetu określał następujące środki na jego realizację: wkład wspólnotowy 296.238.553 euro, wkład krajowy 52.277.392 euro (w całości środki publiczne), tj. finansowanie ogółem 348.515.945 euro, zapewniające poziom dofinansowania w wysokości 85,0%.

(akta kontroli, str. 211-236, 339)

Regionalna Strategia Innowacji WSL na lata 2003-2013 nie określała szczegółowych narzędzi wsparcia finansowego przedsiębiorstw (MŚP) w zakresie innowacyjnych inwestycji, a jedynie wskazywała potencjalne źródła tego wsparcia – jak np. Fundusze Strukturalne. W strategii tej nie wskazano także szczegółowych działań celem tworzenia nowych, skonkretyzowanych instrumentów wsparcia finansowego. Powyższe wsparcie finansowe dla MŚP, na zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych i produktowych, w praktyce realizowano w ramach RPO WSL Poddziałania 1.2.3, którego celem było - wsparcie sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, służące osiągnięciu przez ten sektor przewagi konkurencyjnej oraz wzrostowi zatrudnienia¹². Dofinansowanie innowacyjnych inwestycji MŚP stanowiło realizację tego celu.

Celowi szczegółowemu RSI WSL nr 1.1.2. *Uporządkowanie systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP* przypisano sześć wskaźników produktu¹³ oraz dziewięć wskaźników rezultatu¹⁴, spośród których niektóre jak liczba przedsiębiorców otrzymujących wsparcie na działania innowacyjne, czy wzrost nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw, była zbieżna ze wskaźnikami

¹¹ Tj.: technologie informacyjne i telekomunikacja; biologia i biomedycyna; górnictwo, energetyka; ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne; metalurgia i inżynieria materiałowa; przemysł maszynowy, samochodowy i lotniczy; transport.

¹² Głównymi źródłami finansowania innych celów RSI WSL obok RPO WSL 2007-2013 były także Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka i Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Cele RSI WSL realizowane przez były także w ramach innych działań/poddziałania RPO WSL odnoszących się do priorytetu I. Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość: Działanie 1.1. Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu – Poddziałania: 1.1.1. Infrastruktura rozwoju gospodarczego i 1.1.2. Promocja inwestycyjna; Działanie 1.2. Mikroprzedsiębiorstwa i MŚP – Poddziałania: 1.2.1. Mikroprzedsiębiorstwa, 1.2.2. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 1.2.4. Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa; Działanie 1.3. Transfer technologii i innowacji.

¹³ Ilość/rodzaj instrumentów finansowych przeznaczonych na wspieranie działań innowacyjnych w MŚP; Ilość/rodzaj instrumentów finansowych tworzonych w ramach Funduszy Strukturalnych przeznaczonych na wspieranie działań innowacyjnych w MŚP; Ilość/rodzaj informacji, szkoleń, usług doradczych o możliwości finansowania z różnych źródeł działalności innowacyjnej MŚP; Ilość/rodzaj podmiotów, w których ofercie mieści się finansowanie działań innowacyjnych MŚP; Podpisane regionalne porozumienie w zakresie finansowania działań innowacyjnych; Ilość/rodzaj podmiotów działających w ramach wspólnego porozumienia w zakresie finansowania działań innowacyjnych.

¹⁴ Ilość/rodzaj MŚP aplikujących o środki finansowe na innowacje; Ilość/rodzaj MŚP otrzymujących wsparcie finansowe przeznaczone na działania innowacyjne; Wartość przyznanych dotacji na działalność w zakresie innowacji w ramach Funduszy Strukturalnych; % wykorzystanych przez MŚP zasobów finansowych w poszczególnych ofertach wsparcia innowacji, współfinansowanych w ramach Funduszy Strukturalnych; %/ilość ofert, z których MŚP najczęściej korzystają; Ilość/rodzaj podmiotów biorących udział w programach UE (% firm uczestniczących); % MŚP zadowolonych z poziomu jakości, dostępności instrumentów finansowych przeznaczonych na wspieranie działań innowacyjnych; Ilość nowych MŚP działających po 18 miesiącach od otrzymania wsparcia finansowego; % wzrost nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw.

produktu lub rezultatu odpowiadających dla Działania 1.2. i Poddziałania 1.2.3. RPO WSL (przedstawionym w dalszej części wystąpienia).

Jak wyjaśniła Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego, zgodność realizacji RSI WSL 2003-2013 ze środkami publicznymi skierowanymi w tym okresie na rozwój innowacyjności występowała na poziomie celów ich realizacji, natomiast nie było wymogów formalnych w zakresie ich zgodności na poziomie wskaźników produktu i rezultatu.

(akta kontroli str. 230-231, 373, 410-411)

W przyjętych dokumentach pojęcia związane z „innowacyjnością” zdefiniowano następująco:

- w „Uszczegółowieniu RPO WSL”:
 - *działalność innowacyjna* - działalność związana z przygotowaniem i uruchomieniem wytwarzania nowych lub udoskonalonych materiałów, wyrobów, urządzeń, usług, procesów lub metod, przeznaczonych do wprowadzenia na rynek albo do innego wykorzystania w praktyce;
 - *innowacja* - wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowego lub znacząco ulepszonych rozwiązania w odniesieniu do produktu (towaru lub usługi) lub procesu. Istotą innowacji jest wdrożenie nowości do praktyki. Wdrożenie nowego produktu (towaru lub usługi) polega na zaoferowaniu go na rynku. Wdrożenie nowego procesu polega na jego zastosowaniu w bieżącym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Innowacyjne rozwiązanie (produkt, proces) może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, współpracy z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami lub może być wynikiem zakupu wiedzy w postaci niematerialnej (patenty, licencje, oprogramowanie, know-how) lub materialnej;
 - *innowacja produktowa* - wprowadzenie na rynek przez dane przedsiębiorstwo nowego towaru lub usługi, lub znacząco ulepszenie oferowanych uprzednio towarów lub usług w odniesieniu do ich charakterystyk lub przeznaczenia;
 - *innowacja procesowa* - wprowadzenie do praktyki w przedsiębiorstwie nowych lub znacząco ulepszonych, metod produkcji lub dostaw.
- w RSI WSL:
 - *innowacyjność* – zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji, umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, procesów technologicznych, procesów organizacyjno-technicznych;
 - *innowacja* – zmiana wprowadzona celowo, która polega na zastępowaniu dotychczasowych stanów rzeczy innymi z wyróżnieniem innowacji organizacyjnych oraz innowacji technologicznych w obrębie produktów i procesów. Innowacje organizacyjne – obejmują wprowadzanie znaczących zmian w strukturach organizacyjnych, wdrożenie zaawansowanych technik zarządzania, wdrożenie nowych lub znacząco zmienionych strategii. Innowacje technologiczne w obrębie produktów i procesów (TPP) – obejmują wdrożone już produkty i procesy nowe pod względem technologicznym oraz znaczące udoskonolenia technologiczne dotyczące tych produktów i procesów;
 - *innowacje produktowe* – wszelkie zmiany polegające na udoskonaleniu wyrobu już wytwarzanego przez przedsiębiorstwo, bądź na rozszerzeniu struktury asortymentowej o nowy produkt, którego cechy technologiczne lub przeznaczenie różnią się znacząco od uprzednio wytwarzanych;

- *innowacje procesowe* – wszelkie zmiany polegające na udoskonaleniu nowych lub znacząco udoskonalonych metod wytwarzania, w tym sposobów docierania z produktem do odbiorców;
- *innowacyjne przedsiębiorstwo* – przedsiębiorstwo, które wdrożyło nowe lub znacząco udoskonalone innowacje w branych pod uwagę okresie badawczym.

Wsparcie przedsiębiorców w ramach Poddziałania 1.2.3 udzielane było przez Śląskie Centrum Przedsiębiorczości, któremu, zgodnie z „Porozumieniem w sprawie zasad realizacji RPO WSL na lata 2007-2013”¹⁵ zawartym 31 października 2007 r., Województwo Śląskie powierzyło m.in. zadania w zakresie: naboru i oceny projektów, przygotowania i podpisywania umów, rozliczania projektów, procedur finansowych, monitorowania i sprawozdawczości, kontroli, rozliczania działań/poddziałania, wykrywania, raportowania i usuwania nieprawidłowości. Do zadań Centrum należało także: przygotowywanie list rankingowych projektów, które zostały pozytywnie ocenione i przedkładanie ich do zatwierdzenia Urzędowi (jako Instytucji Zarządzającej¹⁶), przygotowanie i podpisywanie aneksów do umów o dofinansowanie, dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów, weryfikacji i poświadczania wydatków, odzyskiwania kwot nienależnie wypłaconych beneficjentom (w tym wydawania decyzji o zwrocie środków), zgłaszania nieprawidłowości w ramach procedury informowania o nieprawidłowościach, kontrola realizacji dofinansowanych projektów (w tym kontrola na miejscu), weryfikowanie i zatwierdzanie wniosków o płatność.

(akta kontroli str. 130-183)

1.2. Kryteria wyboru innowacyjnych projektów

Kryteria oceny wniosków przeanalizowano na podstawie próby pierwszych dziesięciu¹⁷ projektów z listy 486 projektów, z zachowaniem kryterium najwyższej kwoty (750 tys. zł) wypłaconego dofinansowania. Zgodnie z *Uszczegółowieniem RPO WSL* (załącznik nr 6) dla konkursów przeprowadzanych w ramach Poddziałania 1.2.3. były one następujące:

- a) dla projektów inwestycyjnych w ramach konkursu nr SCP-01.02.03-006_09¹⁸:
 - trzy tzw. kryteria ogólne (zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych, potwierdzenie posiadania źródła finansowania działań ujętych we wniosku, stwierdzenie, że projekt dotyczy nowej inwestycji i nie zawiera nakładów odtworzeniowych), które musiały być spełnione bezwzględnie (kryteria zerojedynkowe);
 - dziewięć tzw. zasadniczych - podstawowych kryteriów punktowanych, tj.: stopień realizacji celów priorytetu, realność wskaźników, właściwie

¹⁵ Zwanego dalej „Porozumieniem w sprawie RPO”.

¹⁶ Zwana dalej „IZ”.

¹⁷ Wybrane do kontroli projekty to: 1) Innowacyjna technologia obróbki kół zębatych szansą osiągnięcia przewagi konkurencyjnej przez firmę F.B., 2) Wdrożenie innowacyjnej technologii spawania laserem stali chromowej w procesie ciągłym, 3) Zwiększenie konkurencyjności i potencjału rozwojowego firmy D.C. poprzez wdrożenie innowacyjnego systemu skanowania i frezowania elementów protetycznych, 4) Zorganizowanie zakładu nakładania powłok cynkowych w oparciu o innowacyjną technologię w firmie F.F., 5) Integracja sieciowa procesu technologicznego w drukarni T. poprzez zakup najnowszej generacji maszyny offsetowej, 6) Zwiększenie konkurencyjności F.D.G. poprzez wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji drutu, 7) Zwiększenie konkurencyjności I.T. poprzez wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji gwoździ kołetowanych, 8) Dywersyfikacja działalności P.G. w zakresie produkcji gwoździ, 9) Wzrost konkurencyjności firmy dzięki wdrożeniu innowacyjnych rozwiązań procesowych, 10) Wdrożenie innowacyjnych metod diagnostycznych w klinice weterynaryjnej P.H.

¹⁸ Zwanego dalej konkursem „nr 9”. Kryteria wyboru projektów zostały przyjęte uchwałą nr 23 Komitetu Monitorującego RPO WSL na lata 2007-2013 z 20 lutego 2009 r. w sprawie przyjęcia kryteriów wyboru projektów RPO WSL na lata 2007-2013. W badanej próbie projektów wystąpił jeden projekt z konkursu nr 9.

przygotowana analiza finansowa, zasadność i odpowiednia wysokość kosztów, stopień komplementarności z innymi przedsięwzięciami, stopień gotowości organizacyjno-instytucjonalnej wnioskodawcy, stopień efektywności projektu, stopień trwałości rezultatów, doświadczenie wnioskodawcy, które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 40%, tj. 16 punktów;

- dziesięć tzw. zasadniczych - specyficznych kryteriów punktowanych, tj.: innowacyjność projektu (w skali regionu, kraju, świata - maksymalna punktacja – 4 punkty, z uwzględnieniem wagi „2” dawała możliwość przyznania 8 punktów), innowacyjność projektu pod kątem jej rozpowszechnienia w okresie 3 ostatnich lat (w regionie, kraju, świecie – maksymalna punktacja – 4 punkty, z uwzględnieniem wagi „1” dawała możliwość przyznania 4 punktów), wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa, gwarancja realizacji projektu na podstawie źródeł finansowania, zgodność projektu ze zdefiniowanymi potrzebami, metodologia projektu, wzrost zatrudnienia, wpływ projektu na polityki horyzontalne, lokalizacja projektu w odniesieniu do skali bezrobocia, spójność projektu z rozwojem obszaru specjalizacji technologicznych wymienionych w RSI WSL), które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 60%, tj. 24 punkty, w tym maksymalnie 2,4 punktu za wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa;
- b) dla projektów inwestycyjnych w ramach konkursu nr SCP-01.02.03-012_10¹⁹:
 - siedem tzw. kryteriów ogólnych (wykonalność projektu, realizacji celów RPO/działania/poddziałania, zgodność zakresu rzeczowego projektu z typami projektów wskazanymi w *Uszczegółowieniu RPO WSL*²⁰, stwierdzenie, że projekt dotyczy nowej inwestycji i nie posiada wyłącznie charakteru odtworzeniowego, realność wskaźników, rzetelność analizy finansowej, zasadność i odpowiednia wysokość kosztów), które musiały być spełnione bezwzględnie (kryteria zerojedynkowe);
 - pięć tzw. zasadniczych - podstawowych kryteriów punktowanych, tj.: stopień gotowości organizacyjno-instytucjonalnej wykonawcy, doświadczenie wykonawcy, stopień komplementarności projektu z innymi przedsięwzięciami wnioskodawcy, stopień efektywności projektu, wpływ realizacji projektu na wzrost przedsiębiorczości, które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 30%, tj. 12 punktów;
 - dziesięć tzw. kryteriów zasadniczych - specyficznych punktowanych, tj.: stopień innowacyjności projektu (w skali regionu, kraju, świata – maksymalna punktacja – 4 punkty, z uwzględnieniem wagi „2” dawał możliwość przyznania 8 punktów), wpływ projektu na rozwój sektora B+R²¹, metodologia projektu, wzrost zatrudnienia w wyniku realizacji projektu, wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa, wpływ projektu na rozwój ekonomiczno-społeczny regionu, dodatkowe korzyści wynikające z projektu, wpływ projektu na realizację polityk horyzontalnych zawartych w RPO WSL, lokalizacja projektu na terenie o zwiększonym bezrobociu, spójność projektu z rozwojem obszaru specjalizacji technologicznych wymienionych w RSI WSL, które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 70%, tj. 28 punktów, w tym maksymalnie 5,25 punktu

¹⁹ Zwanego dalej konkursem „nr 10”. W badanej próbie projektów wystąpiło sześć projektów z konkursu nr 10.

²⁰ Wszystkie skontrolowane projekty dotyczyły wdrażania i komercjalizacji technologii i produktów innowacyjnych.

²¹ I tak: gdy oceniany projekt był efektem współpracy z instytucjami badawczymi oraz sferą B+R, (gdy wykorzystywał elementy prowadzonych lub zakupionych przez przedsiębiorcę wyników prac B+R) przyznawano jeden punkt, gdy wnioskodawca był twórcą technologii będącej przedmiotem inwestycji przyznawano jeden, gdy efektem projektu będzie stworzenie lub rozwój laboratorium badawczo-rozwojowego, można było przyznać dwa punkty – przy czym termin „laboratorium badawczo-rozwojowe” nie został zdefiniowany w dokumentacji dot. konkursu. Przyjęta waga kryterium „Wpływ projektu na rozwój sektora B+R” wynosiła 1,5.

za wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa i rozwój ekonomiczno-społeczny regionu;

- c) dla projektów inwestycyjnych w ramach konkursu nr SCP-01.02.03-020_12²²:
- osiem tzw. kryteriów ogólnych (wykonalność finansowa projektu, wykonalność technologiczna projektu, realizacja celów RPO/działania/poddziałania, zgodność zakresu rzeczowego projektu z typami projektów wskazanymi w *Uszczegółowieniu RPO WSL*, stwierdzenie, że projekt spełnia zasady udzielania pomocy, dotyczy nowej inwestycji i nie posiada wyłącznie charakteru odtworzeniowego, rzetelność analizy finansowej, zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych kosztów), które musiały być spełnione bezwzględnie (kryteria zerojedynkowe);
 - pięć tzw. zasadniczych - podstawowych kryteriów punktowanych, tj.: stopień gotowości organizacyjno-instytucjonalnej wykonawcy, doświadczenie wykonawcy, wpływ realizacji projektu na wzrost przedsiębiorczości, wpływ realizacji projektu na polityki horyzontalne, lokalizacja projektu na terenie o zwiększonym bezrobociu, które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 30%, tj. 12 punktów;
 - dziesięć tzw. zasadniczych - specyficznych punktowanych kryteriów, tj.: stopień innowacyjności projektu (w skali regionu, kraju, świata – maksymalna punktacja – 4 punkty, z uwzględnieniem wagi „2” dawał możliwość przyznania 8 punktów), wpływ projektu na rozwój sektora B+R²³, metodologia projektu, utworzenie nowych miejsc pracy w przedsiębiorstwie, wpływ projektu na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa, wpływ realizacji projektu na rozwój ekonomiczno-społeczny województwa, efekty wynikające z realizacji projektu, związek projektu z obszarami technologicznymi wskazanymi w *„Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2010-2020”*²⁴ oraz z działalnością o wysokim i średniowysokim poziomie intensywności B+R, które łącznie mogły dać 40 punktów z proporcją 70%, tj. 28 punktów, w tym maksymalnie 3,5 punktu za wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa i rozwój ekonomiczno-społeczny regionu.

Tak więc, udział punktacji za innowacyjność (w konkursie nr 9 – 12 punktów z proporcją 60%, tj. 7,2 pkt, a w konkursach nr 10 i nr 12 – 8 punktów z proporcją 70%, tj. 5,6 pkt) w łącznej możliwej do uzyskania liczbie punktów (40) wynosił dla konkursu nr 9 - 18%, a dla konkursów nr 10 i 12 - 14%.

W skontrolowanych konkursach innowacyjność w skali regionu, kraju i świata, zgodnie z postanowieniami ujętymi w *Uszczegółowieniu RPO WSL*, rozumiano jako nabycie lub wdrożenie innowacyjnych rozwiązań będących przedmiotem projektu które stosowano nie dłużej niż trzy lata (36 miesięcy od złożenia wniosku) na obszarze odpowiednio: regionu (województwa), kraju, świata.

(akta kontroli, str. 237-338, 527-554)

²² Zwanego dalej konkursem „nr 12”. W badanej próbie projektów wystąpiły trzy projekty z konkursu nr 10.

²³ I tak: gdy oceniany projekt był efektem współpracy z instytucjami badawczymi oraz sferą B+R, (gdy wykorzystywał elementy prowadzonych przez przedsiębiorcę wyników prac B+R) przyznawano jeden punkt, gdy wnioskodawca był twórcą technologii będącej przedmiotem inwestycji przyznawano jeden, gdy efektem projektu będzie stworzenie lub rozwój laboratorium badawczo-rozwojowego można było przyznać dwa punkty - przy czym termin „laboratorium badawczo-rozwojowe” nie został zdefiniowany w dokumentacji dot. konkursu. Przyjęta waga kryterium „Wpływ projektu na rozwój sektora B+R” wyniosła 2.

²⁴ Zwany dalej „PRT WSL” - zatwierdzony uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego Nr 729/35/IV/2011 z dnia 29 marca 2011 r. Ww. Program opracowany został na potrzeby wspierania oraz rozwijania nowych inicjatyw technologicznych w regionie w ramach 8 kluczowych obszarów technologicznych. Podstawą jego opracowania była m.in. analiza RSI WSL na lata 2003-2013 oraz wyniki prac Zespołu ds. Aktualizacji RSI. Ww. PRT WSL był punktem odniesienia dla projektów wyłonionych w konkursie nr 12.

Projekty zrealizowane w ramach Poddziałania 1.2.3 przez przedsiębiorców nie zostały uwzględnione na liście projektów kluczowych²⁵. Projekty, z maksymalnym dofinansowaniem wynoszącym 750 tys. zł, nie kwalifikowały się jako projekty indywidualne o strategicznym znaczeniu dla realizacji RPO WSL.

W odniesieniu do skontrolowanych 10 projektów objętych umowami wsparcia stwierdzono, że spełniały one przyjęte kryteria innowacyjności. W badanej próbie projektów:

- 6 dotyczyło innowacyjności procesowej,
- 3 dotyczyły jednocześnie innowacyjności procesowej i produktowej,
- 1 dotyczył innowacyjności produktowej,

a jednocześnie:

- 4 projekty dotyczyły innowacyjności stosowanej w skali świata do trzech lat,
- 3 projekty dotyczyły innowacyjności stosowanej w skali kraju do trzech lat,
- 3 projekty dotyczyły innowacyjności stosowanej w skali regionu do trzech lat.

Skalę stosowania innowacji (technologii wdrażanej przed przedsiębiorcą) określano na podstawie opinii o innowacyjności weryfikowanej przed dwóch niezależnych ekspertów w toku postępowania konkursowego.

(akta kontroli, str. 508)

Z badanej próby 10 projektów siedem (konkurs nr 9 i nr 10) odnosiło się do obszarów specjalizacji technologicznych wymienionych w RSI WSL, a trzy projekty (konkurs nr 12) zrealizowane po 2013 r. do obszarów technologicznych wskazanych w PRT WSL.

Sporządzony dla Urzędu²⁶ w grudniu 2011 r. raport z badania ewaluacyjnego pt. „Ocena wsparcia działalności innowacyjnej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013” wskazywał, że 148 projektów realizowanych w ramach Poddziałania 1.2.3 odpowiadało określonym w PRT WSL ośmiu obszarom technologicznym takim jak: technologie medyczne (9 projektów), technologie dla energetyki i górnictwa (3 projekty), technologie dla ochrony środowiska (32 projekty), technologie informacyjne i telekomunikacyjne (29 projektów), produkcja i przetwarzanie materiałów (29 projektów), transport i infrastruktura transportowa (8 projektów), przemysł maszynowy, samochodowy, lotniczy i górniczy (28 projektów), nanotechnologie i nanomateriały (10 projektów).

(akta kontroli, str. 184-185, 413-415)

NIK zwraca uwagę, na niski udział punktacji za innowacyjność projektu w ocenie ogólnej (od 14% do 18%). Zastępca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego

²⁵ Lista projektów kluczowych zawierała: trzy duże projekty 1) Kontynuacja budowy Drogowej Trasy Średnicowej „Zachód” - odcinek Zabrze - Gliwice, Podprojekt 2 - odcinki Z3, Z4 w Zabrze oraz G1 w Gliwicach, 2) Budowa nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach, 3) Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, 13 projektów mniejszych z listy podstawowej: 1) Rozwój infrastruktury turystycznej Subregionu Południowego, 2) Gospodarcza Brama Śląska - etap I: Uruchomienie Zagłębiowskiej Strefy Gospodarczej, 3) Budowa Drogi Głównej Południowej na odcinku od DW933 - ul. Pszczyńskiej w Jastrzębiu Zdroju do węzła autostrady A1 w Mszanie, 4) Dostawa elektrycznych zespołów trakcyjnych do wykonywania pasażerskich przewozów regionalnych, 5) Przebudowa odcinka drogi krajowej nr 52 (ul. Wyzwolenia/Niepodległości w Bielsku-Białej, 6) Budowa bytomskiego odcinka Obwodnicy Północnej Aglomeracji Górnośląskiej - etap III, 7) Usprawnienie ruchu tranzytowego w Subregionie Zachodnim - budowa obwodnic w Rybniku i Żorach wraz z modernizacją DW 935, 8) Infrastruktura okolołotniskowa Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice-Pyrzowice, 9) Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka, 10) Kompleksowa restauracja zabudowań klasztoru Ojców Paulinów na Jasnej Górze, 11) Wydział Nauk Społecznych - rozbudowa bazy naukowo-dydaktycznej Akademii im. Jana Długosza w perspektywie powołania Uniwersytetu w Częstochowie, 12) Wzmocnienie znaczenia Centrum Pielgrzymkowego poprzez modernizację Alei Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie, 13) Szybka Kolej Regionalna Tychy - Dąbrowa Górnicza - etap I Tychy Miasto – Katowice oraz 16 projektów mniejszych dotyczących przebudowy dróg, ulic, mostów.

²⁶ Przez IPM Sp. z o.o., s. 117-119.

odnosząc się do udziału punktacji za innowacyjność projektu w ocenie ogólnej wyjaśniła, że:

- skala innowacji oraz okres jej stosowania były oceniane w ramach tzw. kryteriów specyficznych,
- dla objętych kontrolą konkursów udział kryteriów specyficznych dawał od 60 do 70% całości przyznanych punktów,
- w ramach kryteriów specyficznych oceniano stopień innowacyjności projektu, wpływ projektu na rozwój sektora B+R oraz czy projekt dotyczy obszarów technologicznych wskazanych w PRT WSL oraz działalności o wysokim i średniowysokim poziomie i intensywności B+R.

Zdaniem składającej wyjaśnienia cyt. „W związku z powyższym nie można uznać, iż wpływ punktacji na innowacyjność był niewielki skoro 60% lub 70% (w zależności od konkursu) przyznanej punktacji dotyczy kryteriów specyficznych.”

(akta kontroli str. str. 126-127, 186-187, 237- 338)

Zdaniem NIK, nie można utożsamiać całej grupy zasadniczych - specyficznych kryteriów punktowanych jako oceny wg kryterium innowacyjności. Jak przytoczono wyżej, ta grupa kryteriów – w zależności od analizowanego konkursu – obejmowała także inne cechy projektów, m.in.: wpływ projektu na rozwój przedsiębiorstwa, gwarancję realizacji projektu na podstawie źródeł jego finansowania, zgodność projektu ze zdefiniowanymi potrzebami, metodologię projektu, wzrost zatrudnienia, wpływ projektu na polityki horyzontalne, lokalizację projektu na terenie o zwiększonym bezrobociu, związanie projektu z jedną z branż wskazanych w RSI, wpływ projektu na rozwój regionu.

Ocena częściowa

W ocenie NIK, wdrożenie RPO WSL, w tym jego Poddziałania 1.2.3, zmierzającego do udzielenia pomocy finansowej przedsiębiorcom na działalność innowacyjną, było komplementarne do działań przewidzianych w RSI WSL, które koncentrowały się przede wszystkim na pobudzaniu i promocji innowacyjnej przedsiębiorczości, a w niewielkim stopniu na działaniach dotyczących dofinansowywania działalności inwestycyjnej MŚP i rozwoju związanych z tym instrumentów. Możliwości finansowego wsparcia innowacyjnych inwestycji pojawiły się wraz z uruchomieniem unijnych środków przewidzianych na ten cel.

NIK zwraca przy tym uwagę, że żaden z priorytetów i działań *Programu Wykonawczego 2009-2013 dla RSI* nie odwoływał do szczegółowego celu RSI WSL odnoszącego się do systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP, jak również do źródeł finansowania tej działalności w ramach ówczesnie funkcjonującego RPO WSL (Działania 1.2., Poddziałania 1.2.3).

NIK zauważa także relatywnie niski udział punktacji za innowacyjność projektu w ocenie ogólnej dla konkursów przeprowadzanych w ramach Poddziałania 1.2.3, gdzie tytułowym przedmiotem wsparcia były innowacje w mikroprzedsiębiorstwach i MŚP, jakkolwiek kryteria wyboru projektów służyły realizacji nadrzędnych celów Poddziałania 1.2.3 jakimi były przewaga konkurencyjna oraz wzrost zatrudnienia. Ponadto w ocenie NIK, utrudnieniem weryfikacji deklaracji przedsiębiorców dotyczących stworzenia lub rozwoju laboratorium badawczo-rozwojowego (w ramach oceny projektu wg kryterium „Wpływ projektu na rozwój sektora B+R”) było niezdefiniowanie w dokumentacji odnoszącej się do konkursów terminu „laboratorium badawczo-rozwojowe”²⁷.

²⁷ Co stwierdzono na przykładzie weryfikacji wniosków dwóch przedsiębiorców dokonanej przez IP2 RPO WSL (dotyczy projektów RPSL. 01.02.03.-00-080/12-01 i RPSL. 01.02.03.-00-081/12-01).

2. Nadzór nad prawidłowym wykorzystaniem środków publicznych na wdrażanie innowacji

2.1 System monitorowania realizacji innowacyjnych projektów oraz oceny efektywności udzielonej pomocy

Opis stanu faktycznego

W związku z powierzeniem Centrum zadań m.in. w zakresie monitorowania i sprawozdawczości, kontroli, rozliczania działań/poddziałań, wykrywania, raportowania i usuwania nieprawidłowości IZ opracowała „Podręcznik Procedur Wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013”²⁸. W dokumencie określono m.in.: zasady sporządzania wniosków o płatność²⁹ wraz z wymaganymi załącznikami, zasady weryfikacji wniosków o płatność, a także sposób postępowania w przypadku wykrycia nieprawidłowości, zasady przeprowadzania kontroli.

Szczegółowe zasady monitorowania realizacji projektów określały umowy o dofinansowanie projektów zawierane z beneficjentami, zobowiązujące ich do: terminowego przekazywania IP2 RPO WSL prawidłowo sporządzonych i kompletnych wniosków o płatność, informowania o zdarzeniach mogących mieć wpływ na zakres przedmiotowy i warunki realizacji projektów, a także o zmianach dotyczących osiągnięcia zakładanych we wniosku o dofinansowanie wskaźników produktu i rezultatu, pisemnego zgłaszania IP2 RPO WSL zmian dotyczących realizacji projektów, a następnie uzgadniania zakresu zmian w umowie, pisemnego informowania o wszystkich realizowanych przez siebie projektach współfinansowanych z funduszy i programów Unii Europejskiej, zapewnienia trwałości projektu i niedokonywania znaczącej modyfikacji projektu.

(akta kontroli str. 482 – 507)

Na podstawie „Wytycznych dla Instytucji Pośredniczącej Drugiego Stopnia w ramach RPO WSL na lata 2007-2013” IP2 RPO WSL sporządziła w okresie objętym kontrolą Roczne Plany Kontroli³⁰ dotyczące projektów realizowanych w ramach Działania 1.2. Przy ich opracowaniu uwzględniono m.in. liczbę kontrolowanych projektów, zasoby ludzkie niezbędne do przeprowadzenia kontroli, rodzaje kontroli, ich zakres i tematykę oraz terminy przeprowadzenia. Powyższe plany Urząd jako IZ weryfikował i zatwierdzał.

W odniesieniu do projektów zrealizowanych w ramach Poddziałania 1.2.3 IP2 RPO WSL w latach 2010-2016 przeprowadziła 170 wizyt monitorujących, 497³¹ kontroli na dokumentach oraz 163³² kontrole w miejscu realizacji projektów. W ich wyniku stwierdzono 50 nieprawidłowości, z których 13 skutkowało pomniejszeniem płatności objętych wnioskami, 24 zwrotami wypłaconych kwot, 4 rozwiązaniem umów o dofinansowanie.

(akta kontroli str. 482-507)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie organizacji systemu nadzoru i monitorowania prawidłowego wykorzystania środków publicznych na wdrażanie innowacji.

²⁸ Zwanego dalej „Podręcznikiem Procedur”. Dokument podlegał szeregu aktualizacjom - w IV kw. 2016 r. obowiązywała wersja 29 tego dokumentu.

²⁹ Instrukcja wypełniania wniosku o płatność, stanowi załącznik nr 8.2 do *Podręcznika Procedur*.

³⁰ Zwany dalej „RPK”.

³¹ W latach 2011-2016 przeprowadzono 456 kontroli.

³² W latach 2011-2016 przeprowadzono 156 kontroli.

3. Efekty wykorzystania przekazanych środków publicznych na wdrażanie innowacji

3.1. Stan wykorzystania środków publicznych przeznaczonych dla przedsiębiorców na wdrażanie innowacji

Opis stanu faktycznego

Według stanu na 31 marca 2017 r. na Poddziałanie 1.2.3 wydatkowano 227.975,1 tys. zł, z tego 193.778,9 tys. zł z budżetu UE i 34.196,3 tys. zł z budżetu krajowego, co stanowiło 92,0% łącznej kwoty alokacji zaplanowanej na lata 2007-2013 (ogółem 247.794,5 tys. zł, w tym 210.625,3 tys. zł z budżetu UE i 37.169,2 tys. zł z budżetu krajowego).

(akta kontroli, str. 46)

3.2. Stopień osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu

Dla objętego kontrolą Poddziałania 1.2.3. przyjęto i osiągnięto na 31 marca 2017 r. następujące wskaźniki produktu:

- liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MSP – zaplanowano 737, osiągnięto 486 (65,9%),
- liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie innowacji – zaplanowano 558, osiągnięto 426 (76,3%),
- liczba projektów w zakresie B+R – zaplanowano 200, osiągnięto 7 (3,5%).

Odnosząc się do przyczyn nieosiągnięcia ww. wskaźników produktu Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego wyjaśniła, że wynikało to z faktu złożenia mniejszej liczby wniosków o dofinansowanie na wyższe wartości, a także z takich przyczyn jak, m.in. odrzucenie projektów niespełniających kryteriów wyboru, rezygnacja z realizacji projektu przed podpisaniem umowy o dofinansowanie bądź w trakcie realizacji umów, stwierdzenie nieprawidłowości skutkujących koniecznością rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Odnosnie nieosiągnięcia wskaźnika produktu z zakresu B+R (tj. liczby projektów z zakresu B+R) Z-ca Dyrektora Wydziału wyjaśniła, że zakładana na etapie programowania wartość nie została osiągnięta, gdyż projekty z zakresu B+R są z założenia projektami o wysokiej wartości dofinansowania. Ustalona wartość całkowita wydatków kwalifikowalnych³³ nie mogła natomiast przekroczyć 400 tys. zł, a maksymalna kwota wsparcia wyniosła 240 tys. zł. Niski poziom dofinansowania spowodował rezygnację przedsiębiorców z realizacji tego typu projektów na korzyść projektów inwestycyjnych dot. wdrażania innowacji, bądź aplikowanie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

W ocenie Z-cy Dyrektora Wydziału, pomimo nieosiągnięcia założonych wskaźników alokacja przeznaczona na Poddziałanie 1.2.3 została wykorzystana w sposób efektywny, a zrealizowane projekty przyczyniły się do wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw i gospodarki w województwie. Jak wyjaśniła, w ramach RPO WSL 2007-2013, priorytetem w zakresie wsparcia przedsiębiorczości był wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw, natomiast działalność B+R była traktowana jako element dodatkowy, podnoszący znacznie konkurencyjność. Wnioskodawcy mieli możliwość realizowania projektu w ramach drugiego typu, ale nie zgłaszali większego zainteresowania. Realizowane projekty dotyczyły aspektów wdrożeniowych. Omawiane projekty wdrażane w ramach RPO WSL 2007-2013, stanowiły pewnego rodzaju pilotaż dla działań B+R w sektorze MŚP, wychodząc tym samym naprzeciw powstającym założeniom Polityki Spójności na lata 2014-2020,

³³ Zgodnie z podziałem pomiędzy Regionalnymi Programami Operacyjnymi, a Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka.

opisanym w Strategii Europa 2020. Dopiero w ramach RPO WSL 2014-2020 w Osi Priorytetowej I działalność B+R w przedsiębiorstwach jest traktowana priorytetowo.
(akta kontroli, str. 47, 127, 189-190)

Wskaźniki rezultatu przedstawiały się następująco:

- dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu – zaplanowano na 63 mln euro, a osiągnięto w wysokości 77,5 mln euro³⁴,
- liczba bezpośrednio utworzonych nowych miejsc pracy³⁵ – założono 1.554, a osiągnięto 1.722 (110,7%).

(akta kontroli, str. 47)

Odnosząc się do kwestii uzasadnienia ww. wskaźników produktu i rezultatu Poddziałania 1.2.3 Z-ca Dyrektora Wydziału Rozwoju Regionalnego wyjaśniła m.in., że ostateczna lista wskaźników produktu i rezultatu zamieszczona w RPO WSL była efektem konsultacji społecznych oraz negocjacji zapisów programu z Komisją Europejską, w trakcie ich opracowywania zastosowano się do obowiązujących przepisów³⁶, wskazano listę wskaźników produktu i rezultatu adekwatną do planowanego zakresu interwencji dla każdego Priorytetu, zastosowano się także do wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego³⁷.

(akta kontroli, str. 184, 409-410)

Według „Oceny ex-post realizacji RSI WSL 2003-2013” (Raport końcowy z badania)³⁸ osiągnięte w 2013 r. wskaźniki produktu i rezultatu celu szczegółowego *Uporządkowanie systemu finansowania działalności innowacyjnej MŚP* wskazywały że dysponowano:

- czterema instrumentami finansowymi przeznaczonymi na wspieranie działań innowacyjnych w MŚP (wskazano ich rodzaje);
- trzema instrumentami finansowymi w ramach Funduszy Strukturalnych na wspieranie działań innowacyjnych w MŚP (wskazano ich rodzaje);
- 24 rodzajami informacji, szkoleń, usług doradczych o możliwości finansowania z różnych źródeł działalności innowacyjnej MŚP (wskazano kategorie podmiotów, do których były adresowane);
- ośmioma instytucjami, w których ofercie mieści się finansowanie działań innowacyjnych MŚP;

a odsetek MŚP zadowolonych z poziomu jakości oraz dostępności instrumentów finansowych na wspieranie działań innowacyjnych wynosił odpowiednio: 76,82% z jakości instrumentów finansowych UE i 75,86% z ich dostępności, 75,40% z jakości oferty bankowej i parabankowej oraz 83,06% z jej dostępności.

Wydatki środków publicznych poniesione przez przedsiębiorców na realizację projektów innowacyjnych w ramach Poddziałania 1.2.3. w kwocie ogółem 227.975,1 tys. zł (wg stanu na 31 marca 2017 r.), stanowiły około 0,1% rocznego produktu krajowego brutto w województwie śląskim (który np. w 2014 r. wyniósł

³⁴ Wartość wskaźnika w złotych 327.199,5 tys. zł przeliczona wg średniego kursu NBP wg tabeli nr 64/A/NBP/2017 z dnia 31 marca 2017 r.

³⁵ Zgodnie z ekwiwalentem pełnego czasu pracy (EPC).

³⁶ W tym Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.

³⁷ Na etapie przygotowywania RPO WSL 2007-2013 Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przekazał Instytucjom Zarządzającym dokument o nazwie „Procedury Przygotowania Programów Operacyjnych na lata 2007-2013 w ramach NSRO Organizacja Prac”, gdzie w załączniku nr 1 rekomendowano możliwie ograniczoną liczbę wskaźników produktu, rezultatu.

³⁸ Opracowanej w 2013 r. na zlecenie Jednostki Koordynującej Wdrażanie RSI WSL - Wydziału Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu.

213.589 mln zł) i tyleż samo rocznej wartości dodanej brutto województwa śląskiego (która np. w 2014 r. wyniosła 189.378 mln zł)³⁹.

(akta kontroli, str. 511-526)

3.3. Stan realizacji strategicznych celów dotyczących innowacyjności

Urząd jako IZ, monitorował wpływ programów pomocowych skierowanych do innowacyjnych przedsiębiorców na rozwój społeczno-gospodarczy regionu, w szczególności w tzw. podobszarach: kondycji ekonomicznej, działalności B+R, działalności innowacyjnej, pracy/wynagrodzeń, sytuacji społeczno-demograficznej⁴⁰.

Dane w porównaniu do 2010 r. wskazywały na wzrost potencjału konkurencyjnego regionu, w następującym zakresie:

- w podobszarze kondycji ekonomicznej wystąpił m.in. wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10,0 tys. mieszkańców z 974 w 2010 r. do 1025 w 2016 r. (tj. o 51 firm, 5,2%), a także wzrost udziału spółek z udziałem kapitału zagranicznego w ogólnej liczbie podmiotów zarejestrowanych w REGON z 1,2% do 1,5%;
- w podobszarze pracy/wynagrodzeń na koniec 2016 r. wystąpił wzrost wskaźnika zatrudnienia osób w wieku produkcyjnym z 62,1% do 68,6%;
- w podobszarze sytuacji społeczno-demograficznej zmniejszyło się ogólne saldo migracji na 1000 mieszkańców z minus 1,1 do minus 1,0.

Wybrane wskaźniki dot. potencjału innowacyjnego regionu, w 2015 r. w porównaniu do 2010 r.⁴¹ w podobszarze działalności B+R oraz działalności innowacyjnej, wskazywały m.in. na:

- wzrost liczby osób zatrudnionych w sektorze B+R w przeliczeniu na 10,0 tys. mieszkańców - z 15,62 do 20,55 zatrudnionych;
- wzrost nakładów na B+R na jednego mieszkańca z 183,0 zł w 2010 r. do 295,4 zł w 2015 r. tj. o 61,4%;
- wzrost liczby zgłoszonych wniosków patentowych z 436 w 2010 r. do 601 w 2015 r. i 490 w 2016 r.;
- wzrost odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych działających w ramach inicjatyw klastrowych z 4,5% do 7,4%;
- wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R w regionie, w sektorze przedsiębiorstw z 248,5 tys. zł w 2010 r. do 743,6 tys. zł w 2015 r., tj. o 199,2%;
- wzrost udziału nakładów wewnętrznych na działalność B+R w sektorze przedsiębiorstw w nakładach ogółem z 29,3% w 2010 r. do 55,0% w 2015 r.;
- wzrost odsetka przedsiębiorstw innowacyjnych otrzymujących publiczne wsparcie w latach 2013-2015 w porównaniu z latami 2008-2010, w obrębie aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych z 19,6% do 29,5 % i w zakresie przedsiębiorstw usługowych z 12,2% do 27,9%.

Jednocześnie dane wskazywały na pogorszenie wskaźników dotyczących:

³⁹ PKB województwa śląskiego (ceny bieżące) w 2012 r. (207.295 mln zł) w porównaniu do 2011 r. (202.299 mln zł) wzrósł o 2,5%, a w 2014 r. (213.589 mln zł) w porównaniu do 2013 r. (206.348 mln zł) wzrósł o 3,5%, natomiast w 2013 r. (206.348 mln zł) w porównaniu do 2012 r. (207.295 mln zł) zmniejszył się o 0,5%. Wartość dodana brutto województwa śląskiego (ceny bieżące) w 2012 r. (183.632 mln zł) w porównaniu do 2011 r. (177.754 mln zł) wzrosła o 3,3%, a w 2014 r. (189.378 mln zł) w porównaniu do 2013 r. (183.175 mln zł) wzrosła o 3,4%, natomiast w 2013 r. (183.175 mln zł) w porównaniu do 2012 r. (183.632 mln zł) zmniejszyła się o 0,2%.

⁴⁰ Na podstawie danych GUS – Bank Danych Lokalnych oraz regionalne i ogólnopolskie opracowania GUS, a także raportów badawczych PARP *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*.

⁴¹ Brak danych za 2016 r.

- nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych, tj. ich zmniejszenie z 4.037.838,0 tys. zł w 2010 r. do 3.537.681,0 tys. zł w 2015 r., tj. o 500.157,0 tys. zł, co stanowiło 12,4%⁴²;
- nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach usługowych ogółem, tj. ich zmniejszenie z 591.906,0 tys. zł w 2010 r. do 522.733,0 tys. zł w 2015 r. tj. o 69.173,0 tys. zł, co stanowiło 11,7%⁴³;
- udziału przychodów netto ze sprzedaży produktów innowacyjnych do przychodów netto ze sprzedaży ogółem, tj. ich zmniejszenie z 12,9% w 2010 r. do 10,9% w 2015 r.⁴⁴;
- udziału województwa śląskiego w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach z 13,4% w 2010 r. do 9,3% w 2015 r.⁴⁵.

Udział przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie w ogóle przedsiębiorstw w latach 2013-2015 w porównaniu do lat 2008-2010, w odniesieniu do przedsiębiorstw przemysłowych uległ nieznacznej poprawie, tj. wzrósł z 21,1% do 21,3%, a w odniesieniu do przedsiębiorstw usługowych zmniejszył się z 13,3% do 7,7%.

(akta kontroli str. 196-210)

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020⁴⁶, wsparcie przedsiębiorców pod kątem wzrostu innowacyjności i konkurencyjności firm ujęto w ramach dwóch osi priorytetowych:

- „I Nowoczesna Gospodarka”, skierowanej na tworzenie nowej lub rozwój istniejącej infrastruktury badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw, w celu zwiększenia aktywności przedsiębiorców oraz wzrost komercjalizacji wyników,
- „III Konkurencyjność MŚP”, skierowanej na wdrażanie innowacji produktowych, procesowych, marketingowych i organizacyjnych, w celu zwiększenia zastosowań innowacji w tych przedsiębiorstwach i wprowadzania na rynek nowych produktów.

Na realizację ww. wsparcia przeznaczono 132.263,4 tys. euro.

(akta kontroli, str. 509-510)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zakresie zapewnienia wysokiego poziomu wykorzystania przekazanych środków publicznych dla przedsiębiorców na wdrażanie innowacji (w odniesieniu do łącznej kwoty alokacji zaplanowanej na lata 2007-2013) oraz osiągnięcia zakładanych wskaźników rezultatu, pomimo niepełnego osiągnięcia zakładanych wskaźników produktu, wynikającego z przyczyn niezależnych od Urzędu.

Z uwagi m.in. na relatywnie niewielką skalę środków przekazanych na dofinansowanie innowacyjnych inwestycji w ramach Poddziałania 1.2.3⁴⁷ nie miała ona wystarczającej siły oddziaływania na innowacyjność gospodarki regionu, na co wskazują przywołane wyżej, pogarszające się wskaźniki, takie m.in. jak zmniejszający się udział województwa śląskiego w krajowych nakładach na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach czy spadek udziału przychodów netto

⁴² Przy czym do 2013 r. następował ich spadek (do 2.957.433 tys. zł), a od tego roku następował ich wzrost.

⁴³ Nakłady w kolejnych latach naprzemiennie spadały i rosły. I tak: w 2011 r. - 379.759 tys. zł, w 2012 r. - 937.636 tys. zł, w 2013 r. - 517.832 tys. zł, w 2014 r. - 732.924 tys. zł.

⁴⁴ Przy czym po ich spadku, który nastąpił w 2011 r. (do 6,1%) od tego roku ich udział rósł.

⁴⁵ W pozostałych latach udział ten wynosił (w nawiasach podano nakłady na działalność innowacyjną w woj. śląskim, w mln zł): w 2011 r. - 13,8% (4 396,6), w 2012 r. - 10,9% (3 980,1), w 2013 r. - 10,6% (3 475,2), w 2014 r. - 11,2% (4 200,5). Przy czym w 2010 r. nakłady na działalność innowacyjną w woj. śląskim wyniosły 4 629,7 mln zł, a w 2015 r. 4 060,4 mln zł.

⁴⁶ Projekt tego programu został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego i przekazany do Komisji Europejskiej 10 kwietnia 2014 roku, a następnie zaakceptowany przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 r.

⁴⁷ Np. w relacji do PKB w województwie śląskim.

ze sprzedaży produktów innowacyjnych do przychodów netto ze sprzedaży ogółem w województwie. Jednocześnie w tym samym okresie 2010-2015 istotnie poprawiły się wskaźniki dotyczące potencjału innowacyjnego regionu w zakresie B+R.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 o ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Katowice, dnia 29 września 2017 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontrolerzy:
Piotr Graca
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....
**Izabela Pilarek
Gł. specjalista kontroli państwowej**

Zgodnie z art. 35c ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2017 r. poz. 524), w tekście wystąpienia pokontrolnego nr LKA.410.013.01.2017 z dnia 29 września 2017 r., sporządzonego w związku z kontrolą P/17/016 *Wykorzystanie przez przedsiębiorców środków pomocowych na innowacje i prace badawczo-rozwojowe*, przeprowadzoną w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego, dokonano sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej, poprzez:

zastąpienie na stronie 18 w wierszu 27 od góry, zapisu „Na realizację ww. wsparcia przeznaczono 132.263,4 tys. euro” zapisem „Na realizację ww. wsparcia przeznaczono 176.483.992 euro w ramach Osi Priorytetowej I oraz 132.262.417 euro w ramach Osi Priorytetowej III”.

⁴⁸ Dz.U. z 2017 r., poz. 524.